

Хільчук В.В.
студентка
Хом'як І.В.

к.б.н., доц. доцент кафедри екології та географії
Гарбар Д.А.

к.б.н., доц. доцент зоології, біологічного моніторингу та охорони природи
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

ВІДНОВЛЕННЯ РОСЛИНОСТІ БІЛОКОРОВИЦЬКОГО ГРАН КАР'ЄРУ

За геоботанічним районуванням територія належить до Повчансько-Народицького Геоботанічного району Коростенсько-Житомирського (Центральнопільського) округу Поліської підпровінції Східноєвропейської провінції Європейської широколистяної області.

Територія є хвилястою рівниною, пов'язаною із Білокоровицьким (Білокоровицько-Гопильнянським) кряжем. Висоти зростають із півночі на південь від 180 до 194 метрів. Окремі підвищення пов'язані із виходами гранітних літосферних блоків на денну поверхню. Околиці складаються із залишків колишніх та сучасних діючих індустріальних об'єктів, ділянок вкритих похідними лісами, лісових масивів, гідротехнічних споруд та транспортних об'єктів (шосейна дорога, залишків залізниці, мости, ґрунтові дороги). Ґрунти дерново-підзолисті, місцями середньо-кам'янисті. Ближче до долини річки Жерев лучні та дерново-лучні. Основними оселищами досліджуваної території є 1) Водойми; 2) Виходи кристалічних гірських порід; 3) Похідні ліси; 4) Злаковники; 5) Рудеральні екосистеми.

Серед виявлених на території досліджень раритетних оселищ із додатку 6 до Бернської конвенції не виявлено. Оселища сформовано під впливом попередньої гірничої діяльності. Вертикальні виходи гірських порід знаходяться на ранніх стадіях заселення біотою, В осипах, розщелинах та на горизонтальних блоках спостерігаються більш пізні лишайникові мохові та злаковникові стадії сукцесії. Ліси похідні в переважній більшості березові та сосново-березові віком до 15-20 років. Водойми без помітних угруповань макрофітів. Прибережноводні оселища бідні і займають декілька невеликих ділянок площею менше 10 м². Злаковники рудералізовані. Вони зосереджені в районі ґрунтових до ріг та на північному заході від колишнього кар'єру (рідколісся верхньої долини Жерева). В цій частині вони мають ознаки пізніх стадій заростання перелогів та покинутих сінокосів або пасовищ.

Відновлювана рослинність належить до 5 класів 5 союзів. Синтаксономічна схема згідно зі схемою Браун Бланке має такий вигляд:

FESTUCO-BROMETEA BR.-BL. ET TX. EX SOÓ 1947: *Artemisio tauricae-Festucion valesiacae* Korzhenevsky et Klyukin 1991: *Galium aparine, Festuca altissima, Frangula alnus, Plantago major, Trifolium repens, Poa anua;*

QUERCETEA PUBESCENTIS DOING-KRAFT EX SCAMONI ET PASSARGE 1959: *Quercion petraeae* Issler 1931: *Poa anua, Plantago major, Trifolium repens, Frangula alnus, Pinus silvestris, Salix fragilis, Onopordum acanthium, Carpinus betulus, Taraxacum officinalis, Trifolium hybridum, Quercus robur;*

VACCINIO-PICEETEA BR.-BL. IN BR.-BL. ET AL. 1939: *Dicrano-Pinion sylvestris* (Libbert 1933) Matuszkiewicz 1962: *Betula pendula, Eleocharis partita, Taraxacum officinalis, Pinus silvestris, Poa anua;*

QUERCETEA ROBORI-PETRAEAE BR.-BL. ET TX. EX OBERD. 1957: *Pino-Quercion* Medwecka-Kornaš et al. in Szafer 1959: *Pinus silvestris, Salix fragilis, Quercus robur, Betula pendula, Eleocharis partita, Rubus ideas, Alnus glutinosa, Cladonia rangiferina, Betula pubestens;*

PHRAGMITO-MAGNOCARICETEA KLIKA IN KLIKA ET NOVAK 1941: *Phragmition communis* Koch 1926: *Typha latifolia, Lemna minor, Nuphar lutea, Betula pubestens, Cladonia rangiferina, Alnus glutinosa, Pinus silvestris, Poa anua.*

Список використаних джерел

1. Хільчук В.В., Хом'як І.В. Оселища водних комахоїдних рослин околиць села Білокоровичі. // Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених "Сталий розвиток країни в рамках Європейської інтеграції" – Житомир : ЖДТУ, 2021. С. 21.
2. Хом'як І.В. Синтаксономія відновлюваної рослинності кар'єрів Центрального Полісся. Український ботанічний журнал, 2022. 79(3): 142–153.
3. Ivan Khomiak, Oleksandr Harbar, Nataliia Demchuk, Iryna Kotsiuba, and Iryna Onyshchuk Above-ground phytomas dynamics in autogenic succession of an ecosystem. *Forestry ideas*, 2019, vol. 25, No 1 (57): 136–146.